

TEMATY BADAWCZE
**WYDZIAŁU PSYCHOLOGII
I KOGNITYWISTYKI UAM**
W ROKU 2025

Spis treści

1. Afektywne funkcjonowanie człowieka	4
2. Aktywność autonarracyjna a funkcjonowanie psychiczne w zdrowiu i zaburzeniach	4
3. Analiza obrazów MRI i analiza neuropsychologiczna różnych grup klinicznych	5
4. Badanie procesów społecznych.....	5
5. Błądzenie myślami a kontrola poznawcza	5
6. Ciekawość a wybory dotyczące uczenia się.....	6
7. Człowiek w sytuacji choroby przewlekłej	6
8. "Dobro dziecka" - teoretyczna i empiryczna analiza konstruktów	7
9. Dobrostan pracowników w czasach gwałtownych zmian.....	7
10. Doświadczenia rodzicielskie kobiet żyjących w związkach z kobietami w świetle uwarunkowań osobowościowych i sytuacyjnych	8
11. Eksploracja ludzkich postaw wobec robotów	8
12. Eksploracja wybranych czynników warunkujących pozytywny dobrostan osób żyjących w pojedynkę.....	8
13. Esencjalizm a transfobia - implikacje dla diagnostyki dysforii płciowej i dla dobrostanu osób transpłciowych.....	9
14. Fenotypy organizacji funkcji poznawczych.....	9
15. Fluktuacja przymierza terapeutycznego jako stan związany z relacją psychoterapeutyczną ...	10
16. Funkcje wykonawcze u osób z zaburzonymi nawykami żywieniowymi.....	10
17. Indywidualne uwarunkowania kontroli w procesie karmienia i jedzenia	10
18. Jakże IQ ma AI? AI z perspektywy psychologa	11
19. Ja i tożsamość	11
20. Leczenie metodą in vitro a doświadczenie rodzicielstwa.....	12
21. Logiki konstruktywnej wiedzy i przekonań.....	12
22. Międzykulturowe badanie doświadczeń moralnych dnia codziennego	12
23. Modele rozumowań i pomiar kompetencji: dedukcja, logika pytań, rozwiązywanie problemów.....	13
24. Mowa pogardy i nienawiści: charakterystyka, uwarunkowania i konsekwencje.....	13
25. Niepełnosprawność a rozwój w cyklu życia człowieka.....	13
26. Obszerne modele językowe w roli mediatora – i rozwiązywanie konfliktów interpersonalnych z użyciem sztucznej inteligencji	14
27. Osobowość i sprawowanie opieki u makaków.....	14
28. Patos w sztucznej inteligencji	14
29. Pojęcie „niesprawiedliwości epistemicznej” w badaniach nad rasą i rasizmem.....	14
30. Poznawcza analiza emocji	15
31. Poznawcze, emocjonalne i behawioralne korelaty kreatywności.....	15

32.	Problemy edukacyjne, społeczne i wychowawcze uczniów z Ukrainy	15
33.	Procesy społeczne a emocje	16
34.	Psychologiczne i psychopatologiczne następstwa doświadczania wydarzeń traumatycznych	16
35.	Psychologiczne koncepcje przebaczenia	16
36.	Psychologiczne uwarunkowania zjawisk w życiu społecznym	17
37.	Psychospołeczne uwarunkowania satysfakcji oraz uzależnienia od pracy pracowników z cechami ciemnej triady	17
38.	Ręczność, język i kontrola praktyki w kontekście kształtowania się ofert (affordancji) w ujęciu J. Gibsona	18
39.	Rola rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w działaniach ochronnych, w jakie zaangażowana jest placówka oświatowa na przykładzie Standardów Ochrony Małoletnich – perspektywa prawna i psychologiczna. Analiza na przykładzie SOM wprowadzonych w poznańskich szkołach podstawowych	18
40.	Rola wdzięczności wzbudzonej wielokomponentową interwencją w poprawie zdrowia psychicznego pacjentek z rakiem piersi	19
41.	Rozwój funkcji wykonawczych w okresie dzieciństwa	19
42.	Seksualność w cyklu życia człowieka	20
43.	Skuteczność psychoterapii psychodynamicznej. Moderatory i mechanizmy zmiany w leczeniu zaburzeń osobowości	21
44.	Status intuicji problemowych we współczesnej filozofii umysłu	21
45.	Tożsamość polskiej myśli psychologicznej (1918-2018): analiza diachroniczna głównych narracji definicyjnych przedmiotu psychologii w ujęciu nowej historii psychologii	22
46.	Transfer korzyści ze zmiennego wydobywania z pamięci	22
47.	Uczenie się poprzez przykłady: rola różnic indywidualnych i typu materiału	23
48.	Udział mikrobioty jelitowej w ucieleśnionym poznaniu	23
49.	Uwarunkowania spontanicznej i intencjonalnej atrybucji stanów mentalnych	24
50.	Uwarunkowywania sukcesu systemów fantazmatycznych	24
51.	Wpływ immersji związanej z grami fabularnymi na udzielania rzetelnych i trafnych odpowiedzi w psychologicznych narzędziach badawczych	25
52.	Współczesna myśl niderlandzka i jej odbiór w kontekście polskim	25
53.	Wybrane psychologiczne uwarunkowania doświadczeń okołoporodowych	26
54.	Wytwarzanie schematów w pamięci długotrwałej podczas wykonywania zadań angażujących pamięć krótkotrwałą	26
55.	Zaburzenia osobowości w kontekście modeli dymensjonalnych oraz modeli rozwojowych ...	26
56.	Zastosowanie metod obliczeniowych w teorii dowodu	27
	i w logice pytań	27

1. Afektywne funkcjonowanie człowieka

Osoba kierująca: dr Maciej Behnke

Pozostałe osoby zaangażowane: mgr Patrycja Chwiłkowska

Emocje wyewoluowały, by poradzić sobie z podstawowymi zadaniami życiowymi (np. unikaniem zagrożenia). W nadchodzącym roku planuję zająć się badaniami związanymi z naturą i funkcją reakcji emocjonalnych, uwzględniając też bodźce wywołujące emocje jak i konsekwencje reakcji emocjonalnych.

2. Aktywność autonarracyjna a funkcjonowanie psychiczne w zdrowiu i zaburzeniach

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Emilia Soroko

Pozostałe osoby zaangażowane: Doktoranci, studenci seminarium magisterskiego, stażyści w Laboratorium Badań Jakościowych i Mieszanych w Psychologii Klinicznej (QMMCLAB)

Projekt badawczy należy do subdyscypliny psychologia narracyjna, psychologia kliniczna oraz psychodiagnostyka. Bazuje na założeniu, że: 1) w wypowiedziach autobiograficznych ustrukturuowanych narracyjnie (autonarracjach) manifestuje się struktura osobowości, tendencje relacyjne, tożsamość, a także pośrednio poziom adaptacji; 2) funkcjonowanie psychiczne w zdrowiu i zaburzeniach będzie lepiej rozumiane i trafniej konceptualizowane, jeśli uwzględni się aktywność autonarracyjną i jej werbalne wskaźniki w wypowiedziach.

Ogólnie rozwiązywane problemy należą do następujących obszarów:

- związki między właściwościami wypowiedzi (kodowanymi pod kątem standardowych zmiennych w psychologii narracyjnej - np. koherencja narracji, nadawanie znaczenia, przetwarzanie eksploracyjne, aktywność referencyjna - przy pomocy sędziów kompetentnych oraz w sposób zautomatyzowany) a wymiarami zdrowia i zaburzeń (głównie poziomu funkcjonowania osobowości, mentalizacji, regulacji emocji, cech osobowości czy nasilenia objawów lękowych i depresyjnych) => badania ilościowe

- analiza celowo wybranych grup przypadków (homogeniczne mniejsze próby) metodami jakościowymi (głównie refleksyjną analizą tematyczną, interpretacyjną analizą fenomenologiczną czy różnymi formami jakościowych analiz treści) w celu odpowiedzenia na szczegółowe pytania badawcze dotyczące sposobu doświadczania siebie i relacji interpersonalnych przez osoby badane. => badania jakościowe

Planujemy prowadzić badania metodą wywiadu jakościowego (głównie wywiadu narracyjnego na temat historii życia wg McAdamsa z niezbędnymi modyfikacjami) wzbogacone zbieraniem danych kwestionariuszowych za pomocą standardowych narzędzi, stosowanych w psychologii zdrowia, klinicznej i osobowości.

3. Analiza obrazów MRI i analiza neuropsychologiczna różnych grup klinicznych

Osoba kierująca: dr Natalia Nowaczyk

Celem tematu badawczego jest dalszy rozwój badań nad zależnościami między zmianami neuronalnymi a sprawnością funkcji neuropsychologicznych u mężczyzn z zaburzeniem używania alkoholu oraz sprawdzenie wybranych funkcji kognitywnych w innych grupach klinicznych. Planowane działania to: (1) zakup sprzętu (2) kontynuacja analizy danych neuroobrazowych (FLAIR, DTI, BOLD) pozyskanych w ramach grantu PARPA Narodowego Programu Zdrowia (3) napisanie publikacji.

4. Badanie procesów społecznych

Osoba kierująca: dr Dariusz Drążkowski

Pozostałe osoby zaangażowane: mgr Radosław Trepanowski

Projekt ma na celu zgłębienie i lepsze zrozumienie wybranych procesów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem reaktancji oraz jej wpływu na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej. Badania skoncentrują się na analizie, w jaki sposób ograniczenia oraz presja społeczna wpływają na reaktancję, rozumianą jako tendencję do obrony własnych przekonań i działań w obliczu zagrożenia wolności osobistej.

W kontekście osób dotkniętych biedą badacze będą eksplorować, jak trudne warunki materialne kształtują interakcje społeczne, strategie radzenia sobie z trudnościami oraz codzienne relacje. Z kolei planowane wywiady pogłębione pozwolą na zbadanie istotnych społecznie tematów, np. jak doświadczenia związane z coming outem osób niewierzących, lęk klimatyczny, rola konsumpcji symbolicznej w procesach tożsamościowych, a także determinanty decyzji o inwestowaniu na rynku kryptowalut.

Planowane działania badawcze obejmują:

Finansowanie badań naukowych, w tym zakup niezbędnych materiałów i wynagrodzenia dla uczestników badań.

Prezentację wyników na konferencjach naukowych w celu szerzenia wiedzy i nawiązywania dialogu z innymi badaczami.

Projekt zakłada zastosowanie zarówno metod ilościowych, jak i jakościowych, co pozwoli na wielowymiarowe podejście do badanych zagadnień.

5. Błądzenie myślami a kontrola poznawcza

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Marek Kowalczyk

Termin *błądzenie myślami* nie ma powszechnie akceptowanej klasycznej definicji, a jego różne interpretacje w nauce może łączyć relacja „podobieństwa rodzinnego” (Seli i in., 2018). Planowane analizy mają na celu umiejscowienie zjawisk, które odpowiadają tym interpretacjom, w jednolitych ramach teoretycznych, uwzględniających prawidłowości rządzące funkcjonowaniem uwagi, pamięci, pamięci roboczej i kontroli poznawczej. Empirycznym zakotwiczeniem dla konstruowanego wyjaśnienia są 1) zróżnicowane wyniki badań, w których wykorzystywano różne definicje i operacjonalizacje błędzenia myślami; 2) wyniki badań, w których atrybuty aktywności myślowej uznawane za definicyjne wyróżniki błędzenia myślami w różnych jego interpretacjach rejestrowano w takim zakresie, że możliwe są porównania wyłaniających się odmiennych generalizacji związanych z tymi interpretacjami oraz ocena uwarunkowań, konsekwencji lub korelatów spełnienia vs. niespełnienia przez analizowane epizody umysłowe poszczególnych kryteriów lub ich konfiguracji.

6. Ciekawość a wybory dotyczące uczenia się

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Maciej Hanczkowski

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. UAM dr hab. Katarzyna Zawadzka

Jednym z mechanizmów efektywnego uczenia się jest ciekawość, czyli stan motywacyjny związany z chęcią poznania odpowiedzi na dane pytanie. Zwiększona ciekawość wiąże się z lepszym przyswajaniem informacji udzielonej jako odpowiedź. Ciekawość może wywierać też swój wpływ na uczenie się poprzez kształtowanie wyborów osoby uczącej się. Jednym z takich wyborów jest decyzja, czy próbować informację wydobyć z pamięci, czy też zdać się na informację podaną przez uczącego. Dotychczasowe badania wskazują, że stan zwiększonej ciekawości skłania uczących się do dodatkowych prób wydobywania informacji z pamięci, co z kolei sprzyjać może efektywniejszemu zapamiętywaniu tej informacji nawet wtedy, gdy nie jest ona poprawnie odpamiętana i zostaje zaprezentowana w formie informacji zwrotnej. Dowody na tę funkcję ciekawości pochodzą jednak tylko z badań korelacyjnych, patrzących na pytania charakteryzujące się różnym poziomem wzbudzonej ciekawości i wybory osób uczących się. Celem tematu badawczego będzie zbadanie tego związku metodami eksperymentalnymi. W tym celu poziom ciekawości będzie manipulowany za pomocą informacji zwrotnej dotyczącej poprawności wstępnej odpowiedzi na pytania mylące – pytania, dla których uczący się są pewni swoich błędnych odpowiedzi. Przewiduje się, że dla takich pytań informacja o błędzie zwiększać będzie poczucie ciekawości, co z kolei powiązane będzie z kolejną próbą wydobywania poprawnej odpowiedzi z pamięci i lepszym uczeniem się.

7. Człowiek w sytuacji choroby przewlekłej

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Michał Ziarko

Pozostałe osoby zaangażowane: mgr Maria Izbaner

W pewnej fazie życia, najczęściej w późnej dorosłości, z chorobą przewlekłą będzie zmagał się każdy człowiek. Aby dobrze z nią żyć konieczne jest podjęcie odpowiedniego leczenia i stosowanie się do zaleceń lekarskich. Ma to szczególne znaczenie w przypadku schorzeń zagrażających życiu oraz tych, które obarczone są ryzykiem wystąpienia niepełnosprawności.

Celem prowadzonych badań będzie sprawdzenie, które z aspektów relacji lekarz pacjent, takie jak: zaufanie do lekarza, poczucie bezpieczeństwa w relacji z lekarzem, poczucie życzliwości płynącej ze strony lekarza, sprzyjają stosowaniu się do zleceń lekarskich.

Innym obszarem problemowym związanym z chorobą przewlekłą jest zjawisko jakości życia w chorobie i jej determinantów. Drugi obszar badawczy będzie poświęcony wystandaryzowaniu modułu badającego jakość życia pacjentów dotkniętych szpiczakami (MY20) oraz poszukiwaniu czynników sprzyjających jej utrzymaniu w tej grupie chorych. Potencjalne czynniki sprzyjające jakości życia będą poszukiwane wśród: obrazu choroby, akceptacji choroby, nasilenia objawów.

8. "Dobro dziecka" - teoretyczna i empiryczna analiza konstruktów

Osoba kierująca: prof. dr hab. Lucyna Bakiera

Celem projektu jest analiza konstruktów „dobro dziecka” i opracowanie wyników badań przeprowadzonych wśród studentów i absolwentów studiów psychologicznych lub prawniczych, które skoncentrowane były wokół pytań: Jak jest definiowane (kategoryzowane) „dobro dziecka” przez studentów i absolwentów studiów psychologicznych bądź prawniczych? Czy istnieje związek między wartościami deklarowanymi przez studentów i absolwentów studiów psychologicznych bądź prawniczych a ustosunkowaniem wobec pojęcia „dobro dziecka”? Czy istnieją różnice w ustosunkowaniu wobec pojęcia „dobro dziecka” między studentami i absolwentami studiów psychologicznych a studentami i absolwentami studiów prawniczych? Obecnie dokonana zostanie ilościowa i treściowa analiza uzyskanych wyników oraz analiza podstaw normatywnych i umiejscowienia klauzuli dobra dziecka w polskim systemie prawnym; przesłanek odnoszących się do konstruktów w literaturze psychologicznej, dobra dziecka jako nadrzędnego elementu diagnozy psychologicznej w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

9. Dobrostan pracowników w czasach gorączkowych zmian

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Teresa Chirkowska-Smolak

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Marcin Wnuk, dr Marta Glinka, dr Jarosław Grobelny, dr Agnieszka Rosińska, mgr Mateusz Klakus, mgr Kacper Szymański

Dynamiczne zmiany technologiczne, w tym rosnące zastosowanie AI, przekształcają sposób funkcjonowania pracowników i wpływają na ich dobrostan. Równocześnie kwestie związane z czasem pracy i koniecznością integrowania pracy z życiem osobistym w gorączkowym, pełnym napięcia środowisku, wymagają zmiany podejścia i opracowania bardziej adekwatnych strategii profilaktycznych. Nasze badania będą koncentrować się na szeroko pojętych aspektach dobrostanu pracowników, planujemy przeprowadzenie analizy zarówno wpływu technologii i zmian organizacyjnych na zdrowie pracowników, jak i identyfikację potencjalnych zasobów w radzeniu sobie z wyzwaniami.

10. Doświadczenia rodzicielskie kobiet żyjących w związkach z kobietami w świetle uwarunkowań osobowościowych i sytuacyjnych

Osoba kierująca: dr Jowita Wycisk

Przygotowanie monografii pod roboczym tytułem: „Rodzicielstwo w warunkach stresu mniejszościowego na przykładzie kobiet wychowujących dzieci w związkach z kobietami”. Monografia obejmie opracowanie badań ilościowych przeprowadzonych w ubiegłych latach.

Wstępna analiza transkryptów wywiadów przeprowadzonych w ubiegłych latach (interpretacyjna analiza fenomenologiczna).

11. Eksploracja ludzkich postaw wobec robotów

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Paweł Łupkowski

Pozostałe osoby zaangażowane: dr inż. Marcin Jukiewicz, mgr Dawid Ratajczyk, mgr Aleksandra Wasielewska

W ramach proponowanego projektu przeprowadzali będziemy metaanalizy obecnych wyników badań dotyczących szeroko rozumianych postaw ludzi wobec robotów oraz będziemy realizowali badania związane z analizą takich postaw. W badaniach planujemy wykorzystanie szerokiej klasy bodźców (wizualnych, audiowizualnych oraz realnych robotów) ale także metod zaczerpniętych z językoznawstwa oraz analiz jakościowych.

Wyniki zostaną zaprezentowane w postaci raportów badawczych, artykułów oraz wystąpień konferencyjnych.

12. Eksploracja wybranych czynników warunkujących pozytywny dobrostan osób żyjących w pojedynkę

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Katarzyna Adamczyk

Pozostałe osoby zaangażowane: mgr Magdalena Kodus, mgr Monika Frydrychowicz, mgr Sebastian Pietrzak

W ramach tematu badawczego planowane są zadania, których celem jest poznanie roli wybranych czynników mogących stanowić czynniki zwiększające pozytywny dobrostan osób żyjących w pojedynkę, w tym także osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. W badaniach skupimy się, m.in., na roli a) religii; b) zwierząt domowych; c) tożsamości niepełnosprawności oraz d) codziennych interakcjach społecznych (w tym kontaktów online) dla dobrostanu osób żyjących w pojedynkę.

13. Esencjalizm a transfobia - implikacje dla diagnostyki dysforii płciowej i dla dobrostanu osób transpłciowych

Osoba kierująca: dr Agnieszka Łyś

Pozostałe osoby zaangażowane: Anna Studzińska (ICAM Toulouse), Kamilla Bargiel-Matusiewicz (UW)

Gender essentialism, tzn. przekonanie o niezmienności, wrodzoności i obiektywności różnic między kobietami a mężczyznami, jest powiązany z wieloma stereotypami i uprzedzeniami związanymi z płcią, w tym, co kluczowe w kontekście niniejszego projektu, transfobią (np. Hatch et al., 2022). Brakuje jednak badań nad powiązaniem esencjalizmu i postawami wobec osób transpłciowych u osób, których dotyczy to w największym stopniu - samych osób transpłciowych oraz psychologów i psychoterapeutów. W ramach projektu chciałabym zrealizować dwa badania. Pierwsze będzie badaniem kwestionariuszowym dotyczącym powiązania między esencjalizmem a zinternalizowaną transfobią u osób transpłciowych. Drugie będzie dotyczyć powiązania między esencjalizmem a przekonaniem na temat transpłciowości u psychologów i psychoterapeutów. Osoby badane otrzymają opisy hipotetycznych przypadków osób transpłciowych i zostaną poproszone o odpowiedź na pytania zamknięte i otwarte, m. in. dotyczące optymalnej diagnozy i terapii dla tych osób. W obydwu badaniach moderatorem między esencjalizmem a przekonaniem na temat transpłciowości będzie przekonanie o pochodzeniu (biologicznym vs. społecznym) transpłciowości, a mediatorem – seksizm ambiwalentny. W drugim badaniu moderatorem będzie też doświadczenie w pracy z osobami transpłciowymi.

14. Fenotypy organizacji funkcji poznawczych

Osoba kierująca: prof. dr hab. Grzegorz Króliczak

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Agnieszka Nowik, dr Maciej Raś

Efektywne, czy też optymalne funkcjonowanie mózgu ludzkiego zależy od swoistej prototypowej organizacji powiązanych, czy też odsegregowanych funkcji (poznawczych). Na poziomie populacji przejawia się to w tendencjach do dominacji pewnych fenotypów specjalizacji półkulowej. Najczęstszy z nich to przewaga lewej półkuli w kontroli języka produktywnego i wyuczonych czynności manualnych (praktyki) oraz prawopółkulowa przewaga w kontroli uwagi i przetwarzania wzrokowo-

przestrzennego, a także zwierciadlane odwrocony wariant tego fenotypu, który zdaje się niczym nie różnić w codziennym funkcjonowaniu (Gerrits, R., Verhelst, H., & Vingerhoets, G. (2020). *Mirrored brain organization: Statistical anomaly or reversal of hemispheric functional segregation bias? Proceedings of the National Academy of Sciences (USA)*, 117(25), 14057-14065. <https://doi.org/10.1073/pnas.2002981117>). W ostatnim czasie, w naszym laboratorium przebadaliśmy organizację kilku innych funkcji (np. Przybylski, L., & Kroliczak, G. (2023). *The functional organization of skilled actions in the adextral and atypical brain. Neuropsychologia*, 191, 108735. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2023.108735>, czy też nieopublikowanych dotąd badań nad neuronalnymi substratami decyzji poznawczych i/lub semantycznych). W najbliższych latach chcemy zgłębiać ich relacje do innych funkcji (badając ich organizację w mózgu osób nietypowych, lateralizację, powiązania wzajemne, czy też ich dysocjacje) podążając tropami z naszych wcześniejszych

artykułów (np. Kroliczak et al. (2021). Manual praxis and language-production networks, and their links to handedness. *Cortex*, 140, 110-127. <https://doi.org/10.1016/j.cortex.2021.03.022>).

15. Fluktuacja przymierza terapeutycznego jako stan związany z relacją psychoterapeutyczną

Osoba kierująca: prof. dr hab. Lidia Cierpiatkowska

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. UAM dr hab. Emilia Soroko, dr Dominika Górka, dr Monika Jańczak oraz studenci WPIK

Analiza literatury i wyników badań opartych o rozróżnienie między czynnikami warunkującymi fluktuację przymierza terapeutycznego jako cechy (interakcja cech pacjenta i terapeuty) oraz jako stanu (efekt jakości relacji terapeutycznej rozumianej jako zmieniające się efekty interakcji czynników wspólnych i specyficznych związanych z modalnością psychoterapii).

Przygotowanie i przeprowadzenie badań jakościowych i ilościowych na grupie psychoterapeutów uzależnień; opracowanie wyników badania na grupie psychoterapeutów psychodynamicznych oraz napisanie artykułu.

16. Funkcje wykonawcze u osób z zaburzonymi nawykami żywieniowymi

Osoba kierująca: mgr Aleksandra Frydrysiak

Planowane są badania porównujące poziom dysfunkcji wykonawczych u młodych kobiet prezentujących objawy charakterystyczne dla kompulsywnego objadania (oceniane z użyciem Yale Food Addiction Scale) oraz młodych kobiet nie wykazujących żadnych objawów zaburzonego odżywiania. Szczególnie planowane jest zwrócenie uwagi na związek między niemożnością powstrzymania się od jedzenia a zaburzeniami z zakresu funkcjonowania uwagi (uwaga podzielna, uwaga selektywna) oraz kontroli hamowania reakcji. Powyższy plan badawczy jest propozycją otwartą i w trakcie prac może zostać rozszerzony o nowe elementy lub eksperymenty.

17. Indywidualne uwarunkowania kontroli w procesie karmienia i jedzenia

Osoba kierująca: dr Julita Wojciechowska

W temacie poświęconemu badaniom nad procesami kontroli kontynuuję pracę nad opracowaniem monografii skupionej nad strategiami kontroli karmienia stosowanych przez rodziców.

18. Jakie IQ ma AI? AI z perspektywy psychologa

Osoba kierująca: prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski

Problematyka:

- Historia AI; Czym jest, a czym nie jest sztuczna inteligencja; uczenie się maszyn i jego rodzaje; czy AI przekazuje prawdę o danych czy znalezione w nich powtarzalne wzorce; czy komunikaty AI mają charakter uniwersalny, a jeśli nie to czym są ograniczone
- Potencjalne zagrożenia i korzyści wynikających ze stosowania AI w różnych praktycznych zastosowaniach życia codziennego; co wynika ze społecznych badań świadomości, oczekiwań i lęków związanych z rozwojem AI
- Czym jest inteligencja w psychologii i jakie są jej czynniki oraz metody pomiaru i jak to ma się do AI; czy AI posiada umiejętności intelektualne na poziomie lub przewyższające ludzką inteligencję; jakie byłby efekty zbadania IQ AI za pomocą testów inteligencji werbalnej; czy AI myśli krytycznie, czy odwołuje się do tzw. zdrowego rozsądku?
- Przykłady badań psychologicznych za pomocą AI; jak wypada AI w testach psychologicznych
- Czy i jak AI może pomóc w diagnozowaniu lub leczeniu zaburzeń psychicznych; aplikacje z użyciem AI (typu Woebot, Wysa, Youper itp.)
- Czy i jak AI może pomóc w nauczaniu (np. na studiach); czy AI zdałaby test wiadomości i co z tego może wynikać
- Etyczne problemy wykorzystania AI w psychologii
- Czy posiadanie inteligencji uczłowiecza AI; czy AI ma (będzie miała) świadomość; czy badania AI przyczynią się do lepszego zrozumienia umysłu ludzkiego

19. Ja i tożsamość

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Aleksandra Pilarska

Temat badawczy na rok 2025 stanowi kontynuację tematu badawczego realizowanego w roku 2024. Celem prowadzonych analiz teoretycznych i badań empirycznych jest lepsze zrozumienie podmiotowych (procesy i funkcje) oraz przedmiotowych (treść i struktura) aspektów Ja i tożsamości. W roku 2025 planowane są dalsze działania w zakresie projektów:

1. *Efekt języka obcego na przetwarzanie informacji o sobie.* Projekt realizowany we współpracy z dr. J. Przybyłem (WN UAM).
2. *Rola mentalizacji i samowspółczucia w dynamice objawów depresyjno-lękowych.* Projekt przygotowywany we współpracy z mgr M. Matysiak (Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne w Kościanie) i mgr. D. Zającem (SDNS UAM).
3. *Postrzeganie cech osobowości zdrowej oraz patologicznych cech osobowości u siebie i innych.*

20. Leczenie metodą *in vitro* a doświadczenie rodzicielstwa

Osoba kierująca: dr Marta Mrozowicz-Wrońska

Projekt zakłada przeprowadzenie pogłębionych, częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z osobami, które mają dzieci i które leczą lub leczyły się korzystając z metody *in vitro*. W przeprowadzonym przeze mnie wcześniej badaniu, w grupie osób starających się o pierwsze dziecko korzystając z metody *in vitro* zaobserwowałam, że zmaganie się z problemami z zajściem w ciążę może wpływać na sposób myślenia o rodzicielstwie i przyszłym dziecku. Przygotowywanie się do roli rodzica może zostać zakłócone przez lęk i wysoki poziom stresu, które wynikają z niepewności co do efektów leczenia, a często także z licznych wcześniejszych strat (poronienie, nieudane próby naturalnego zajścia w ciążę, niepowodzenia transferów, itp.). Osoby korzystające z metody *in vitro* patrzą na rodzicielstwo z perspektywy swoich trudności i cierpienia. Jeśli wyobrażają sobie własne rodzicielstwo, to zwykle jako lepsze i bardziej zaangażowane niż obserwują to u osób, które nie doświadczyły trudności w obszarze płodności. Mogą także izolować się od rodziców małych dzieci w swoim otoczeniu, co może prowadzić do problemów z oswojeniem się z trudami rodzicielstwa i z otrzymywaniem wsparcia w przygotowywaniu się do roli rodzica. Celem przedstawionego tu projektu jest zebranie i analiza danych jakościowych w celu odpowiedzi na pytanie badawcze: „Jak osoby, które aktualnie lub w przeszłości korzystały z metody *in vitro* doświadczają rodzicielstwa?”.

21. Logiki konstruktywnej wiedzy i przekonań

Osoba kierująca: dr Szymon Chlebowski

Pozostałe osoby zaangażowane: Wiktor Nowicki, Justyna Buczek, Barbara Świątło, Aleksandra Draszewska, Martyna Kowalczyk, Barbara Bojarska

Celem działań w ramach tematu badawczego „Logiki konstruktywnej wiedzy i przekonań” jest opracowania systemów intuicjonistycznych logik nefregowskich, za pomocą których można definiować interesujące operatory epistemiczne, takie jak wiedza, przekonanie, epistemiczna możliwość, przyświadczenie. Używać będziemy metod wywodzących się z semantyki Kripkego oraz metod syntaktycznych, teoriowodowodowych.

22. Międzykulturowe badanie doświadczeń moralnych dnia codziennego

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Paweł Kleka

Pozostałe osoby zaangażowane: lic. Julia Jaszczak, mgr Anna Szwał

Przeprowadzenie badań na próbie polskiej we współpracy z badaczami z ośrodków polskich i zagranicznych.

23. Modele rozumowań i pomiar kompetencji: dedukcja, logika pytań, rozwiązywanie problemów

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Mariusz Urbański

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski, mgr Leonard Kupś, mgr Wojciech Zięba, mgr Karol Wapniarski

Celem planowanych działań jest kontynuacja badań nad modelami rozumowań stosowanych w procesach rozwiązywania problemów. Uwagę poświęcamy przede wszystkim różnym formom dedukcji, od sylogistyki do interrogatywnych ujęć logik temporalnych PLTL, CTL, CTL+ a także modelowaniu rozumowań w których podejmowane są decyzje moralne.

Planujemy także przeprowadzenie badań empirycznych, dotyczących związków między poziomami wykonania zadań a zakładanymi normatywnymi modelami ich poprawności.

24. Mowa pogardy i nienawiści: charakterystyka, uwarunkowania i konsekwencje

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Monika Obrębska

Celem prezentowanego projektu jest próba zrozumienia i integracji motywacyjnych, poznawczych i społecznych uwarunkowań mowy nienawiści, odwołujących się do klasycznych badań z zakresu psychologii społecznej nad uprzedzeniami i stereotypami, pokazanie jej psychospołecznych konsekwencji oraz wyodrębnienie cech charakterystycznych, umożliwiającą precyzyjne zakwalifikowanie danej wypowiedzi do tej kategorii uzusu językowego.

Badanie przeprowadzone na grupie 200 osób zostało już ukończony. Głównym zadaniem zaplanowanym na rok 2025 jest opracowanie wyników (analizy ilościowe i jakościowe), przygotowanie i złożenie artykułów naukowych oraz wystąpień konferencyjnych.

25. Niepełnosprawność a rozwój w cyklu życia człowieka

Osoba kierująca: dr Małgorzata Rękosiewicz

Celem badań jest poznanie wzajemnych zależności między różnymi rodzajami niepełnosprawności a rozwojem w cyklu życia człowieka. Planowane badania stanowią kontynuację prowadzonych w poprzednich latach badań i skupiają się w szczególności na dwóch obszarach badawczych:

- Relacja między nasileniem i rodzajami dolegliwości somatycznych oraz osobistą tożsamością niepełnosprawności a własnym dobrostanem i zdrowiem psychicznym u dorosłych oraz wkraczających w dorosłość osób z niepełnosprawnością ruchową

- Możliwości wspierania rozwoju poznawczego (w szczególności pamięci roboczej) u dzieci i młodzieży z lekką i umiarkowaną niepełnosprawnością intelektualną za pomocą aktywności fizycznej.

26. Obszerne modele językowe w roli mediatora – i rozwiązywanie konfliktów interpersonalnych z użyciem sztucznej inteligencji

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Paweł Kleka

Pozostałe osoby zaangażowane: lic. Julia Jaszczak, mgr Anna Szwał

Przygotowanie publikacji z danych zebranych podczas eksperymentu.

27. Osobowość i sprawowanie opieki u makaków

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Sakson-Obada

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. UAM dr Małgorzata Arlet

Badanie uwarunkowań opieki nad potomstwem u makaków (zbieranie danych, opracowanie).

28. Patos w sztucznej inteligencji

Osoba kierująca: dr Barbara Konat

Planowana jest kontynuacja badań sposobów odwoływania się do emocji w sytuacji perswazyjnej, czyli Arystotelesowskiego patosu, jednak rozwinięta o eksperymentowanie z automatyczną anotacją (znakowaniem) językowych wyrażen patosu w danych językowych. Wstępne takie badania zostały przeprowadzone w poprzednich latach, a jako temat 2025 planujemy pełnoskalowe analizy.

W ramach środków planujemy wydatkowanie na dostęp do wielkich modeli językowych (LLM) jako narzędzi automatycznie anotujących oraz prezentowanie wyników podczas konferencji międzynarodowych (Philosophy of Argumentation – Łódź, European Conference on Argumentation – Warszawa).

29. Pojęcie „niesprawiedliwości epistemicznej” w badaniach nad rasą i rasizmem

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Monika Bobako

Projekt skupia się na epistemologicznym wymiarze badań nad rasą i rasizmem i zakłada realizację dwóch celów. Pierwszym jest zbadanie tego, w jaki sposób we współczesnej literaturze poświęconej rasie i rasizmowi wykorzystywane jest pojęcie *niesprawiedliwości epistemicznej*. Drugim celem jest natomiast zmapowanie możliwych zastosowań tego pojęcia w badaniach, które dotyczą mechanizmów urasowienia podziałów i hierarchii społecznych w polskim kontekście.

30. Poznawcza analiza emocji

Osoba kierująca: prof. dr hab. Aleksandra Jasielska

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Maja Stańko-Kaczmarek, dr Izabela Stankowska-Mazur

Analiza emocji z perspektywy poznawczej będzie prowadzona w oparciu o teoretyczne modele wiedzy społecznej, dostosowane do badania wiedzy o emocjach. Modele te wskazują na istnienie kilku kluczowych elementów tej wiedzy: percepcyjnego – dotyczącego obserwacji zmysłowej i refleksji (np. procesów postrzegania i rozpoznawania emocji), konceptualnego – związanego z reprezentacją danych (np. traktowanie emocji jako przedmiotu myśli), oraz czasem symbolicznego – umożliwiającego wyrażanie emocji za pomocą języka (np. nazywanie emocji, ich wyrażanie językowe czy audiodeskrypcja). W związku z tym badania obejmą: 1) wiedzę o emocjach, schemat emocjonalny, twórczość emocjonalną i artystyczne przedstawienie emocji, 2) wczesnodziecięce dezadaptacyjne schematy według J. Younga, 3) polską adaptację Skali Przetwarzania Emocjonalnego (*Emotional Processing Scale*) oraz 4) emocjonalne funkcjonowanie osób starszych.

31. Poznawcze, emocjonalne i behawioralne korelaty kreatywności

Osoba kierująca: dr Maja Stańko-Kaczmarek

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Małgorzata Wrzosek, Sylwia Kocot, Magdalena Malmur, (studentki WPiK); Ryszard Zieliński (absolwent WPiK).

1. Przygotowanie raportów z przeprowadzonych badań do publikacji.
2. Tłumaczenie/edycja i korekta.
3. Złożenie tekstów do czasopisma.
4. Korekta po recenzjach i ponowne złożenie do publikacji.

32. Problemy edukacyjne, społeczne i wychowawcze uczniów z Ukrainy

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Olga Sakson-Obada

Pozostałe osoby zaangażowane: dr hab. Jakub Isański (Wydział Socjologii UAM)

1. Skonstruowanie ankiety audytoryjnej dla nauczycieli polskich, w celu diagnozy obszarów problemowych związanych z edukacją uczniów z Ukrainy.
2. Skonstruowanie wywiadu dla nauczycieli do diagnozy wyzwań edukacyjnych, społecznych i wychowawczych, związanych z edukacją uczniów z Ukrainy w placówkach oświatowych na terenie Polski.
3. Przeprowadzenie badań i ich upowszechnienie.

33. Procesy społeczne a emocje

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Łukasz Kaczmarek

Badania dotyczyć będą nowych sposobów i obszarów zgłębienia zjawisk afektywnych w różnych kontekstach społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na multimodalne podejście do pomiaru emocji obejmujące analizę procesów fizjologicznych oraz zachowań ekspresyjnych.

34. Psychologiczne i psychopatologiczne następstwa doświadczania wydarzeń traumatycznych

Osoba kierująca: dr Michał Sieński

Prowadzę refleksję naukową i badania w obszarze psychologicznych i psychopatologicznych następstw doświadczania wydarzeń traumatycznych. Aktualnie przygotowywane są adaptacje dwóch narzędzi do pomiaru doświadczeń traumatycznych Brief Betrayal Trauma Survey (BBTS) (Goldberg, Freyd, 2006) oraz narzędzia własnego autorstwa. Pomiary zakończą się w marcu 2025r. Ponadto, trwają prace nad przygotowaniem książki z badań na wczesnymi nieadaptacyjnymi schematami u kobiet doświadczających rewiktymizacji.

35. Psychologiczne koncepcje przebaczenia

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Anna Słysz

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Joanna Urbańska, prof. UAM dr hab. Aleksandra Pilarska, mgr Piotr Haładziński

Badania empiryczne na gruncie psychologii nad uwarunkowaniami i konsekwencjami przebaczenia (*forgiveness*) i przebaczenia sobie (*self-forgiveness*) mają stosunkowo krótką (około 30-letnią) historię. Celem planowanych badań jest kontynuacja eksploracji przebaczenia sobie i innym jako psychologicznych konstruktów. W latach 2022-2024 zespół badawczy dokonał polskiej adaptacji trzech kwestionariuszy Enrighta do badania przebaczenia: *Enright Forgiveness Inventory* (EFI-30), *Enright Self-Forgiveness Inventory* (ESFI), *Enright Group Forgiveness Inventory* (EGFI). W ramach realizacji tematu

badawczego zostaną przygotowane raporty z badań oraz będą prowadzone dalsze badania nad konstruktem psychologicznym jakim jest przebaczenie i jego korelatami. W tym kontekście zostaną rozważone m.in. wczesne nieadaptacyjne schematy poznawcze, myśli i zachowania suicydalne, subiektywna ocena jakości życia oraz emocje samoświadomościowe.

36. Psychologiczne uwarunkowania zjawisk w życiu społecznym

Osoba kierująca: dr Michał Kosakowski

W ramach tematu badawczego planowana jest realizacja badań ankietowych oraz z wykorzystaniem metod dostępnych w ramach Laboratorium Psychofizjologii, dotyczących psychologicznych uwarunkowań zjawisk z obszaru poznania społecznego oraz przetwarzania emocji w kontekście relacji interpersonalnych i grupowych.

37. Psychospołeczne uwarunkowania satysfakcji oraz uzależnienia od pracy pracowników z cechami ciemnej triady

Osoba kierująca: dr Marcin Wnuk

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Edyta Charzyńska

Cechy osobowości ciemnej triady wśród pracowników są związane z niższym poczuciem dobrostanu oraz tendencją do uzależnienia od pracy. Projekt badawczy dotyczył weryfikacji uwarunkowań satysfakcji z pracy i uzależnienia od pracy pracowników posiadających cechy osobowości ciemnej triady oraz poznania mechanizmów psychospołecznych, które się za tym kryją. Zakładano, że cechy osobowości ciemnej triady są pośrednio związane z satysfakcją z pracy oraz uzależnieniem od pracy, poprzez realizację potrzeby władzy oraz osiągnięć, a relacja pomiędzy cechami ciemnej triady i spełnieniem tych potrzeb jest tym silniejsza, im silniejsze jest postrzeganie instrumentalnego klimatu etycznego w organizacji.

Zgodnie z założeniami im bardziej narcystyczni, Makiaweliczni oraz psychopatyczni są polscy pracownicy, tym bardziej realizują potrzebę władzy w miejscu pracy, a związek ten jest tym bardziej wzmacniany, im bardziej klimat etyczny organizacji, w której pracują jest przez z nich postrzegany jako instrumentalny. Z kolei spełnienie potrzeby władzy jest u nich pozytywnie związane z satysfakcją z pracy. Oznacza to, że w odpowiednim środowisku pracy nastawionym na realizację własnych interesów oraz dzięki spełnieniu potrzeby władzy pracownicy posiadający cechy osobowości ciemnej triady mogą być usatysfakcjonowani z pracy. Podobna zależność została odkryta w kontekście pośredniego związku między cechami ciemnej triady a uzależnieniem od pracy, który jest mediowany poprzez realizację potrzeby osiągnięć a moderowany przez instrumentalny klimat etyczny. Większe spełnienie potrzeby osiągnięć wśród tych pracowników, dzięki postrzeganiu klimatu etycznego w organizacji jako instrumentalnego jest związane z ich większym uzależnieniem od pracy.

38. Ręczność, język i kontrola praksi w kontekście kształtowania się ofert (affordancji) w ujęciu J. Gibsona

Osoba kierująca: dr Łukasz Przybylski

- a) Analizy danych z eksperymentów fMRI dotyczących planowania i egzekucji chwytu funkcjonalnego pod kątem wpływu na kształtowanie ofert w ujęciu J. Gibsona
- b) Przygotowanie publikacji (140-200 pkt) uwzględniającej szczegółową analizę danych fMRI pod kątem związków ręczności, języka i kontroli praksi z kształtowaniem się i korzystaniem z ofert w ujęciu J. Gibsona
- c) Przygotowanie artykułu dodatkowego dla *Data in Brief* obejmującego szczegółową charakterystykę wybranych danych.

39. Rola rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w działaniach ochronnych, w jakie zaangażowana jest placówka oświatowa na przykładzie Standardów Ochrony Małoletnich – perspektywa prawna i psychologiczna. Analiza na przykładzie SOM wprowadzonych w poznańskich szkołach podstawowych

Osoba kierująca: dr Karolina Appelt

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Katarzyna Jadach (Centrum Prawa Rodzinnego i Praw Dziecka Instytutu Nauk Prawnych PAN w Warszawie)

Celem realizowanego projektu badawczego jest poszukanie odpowiedzi na pytanie o rolę rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w działaniach ochronnych, w jakie zaangażowana jest placówka oświatowa w związku z nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego czyli tzw. ustawą Kamilka (*Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich*), która weszła w życie 15 lutego 2024 r. skutkując początkiem obowiązywania przepisów nakładających obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich (SOM).

Problem badawczy analizowany jest w ujęciu interdyscyplinarnym, z perspektywy psychologicznej (zwłaszcza psychologii rozwojowej) i prawnej (prawa konstytucyjnego, rodzinnego).

Badania pilotażowe zostały przeprowadzone w okresie od 15.08 do 15.09.2024 roku. Ich wyniki zostały zaprezentowane na konferencji:

Appelt, K., Jadach, K. (2024). Referat zaproszony pt.: *Rola Standardów Ochrony Małoletnich w systemie ochrony małoletnich – perspektywa prawna i psychologiczna. Analiza na przykładzie SOM wprowadzonych w poznańskich szkołach podstawowych/ The Role of Child Protection Standards in the Minor Protection System – Legal and Psychological Perspectives. An Analysis Based on the SOM Implemented in Primary Schools in Poznań*. Międzynarodowa e-Konferencja z cyklu: *Wokół praw dziecka. Prawo dziecka do życia w wolności od przemocy, okrucieństwa, wyzysku i demoralizacji*; 19 października 2024. Organizatorzy: Wydział Studiów Edukacyjnych

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Polski Oddział OMEP – Światowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego.

40. Rola wdzięczności wzbudzanej wielokomponentową interwencją w poprawie zdrowia psychicznego pacjentek z rakiem piersi

Osoba kierująca: dr Joanna Tomczyk

Prowadzę trzyletni projekt, który koncentruje się na badaniu wpływu wdrażania praktyk wdzięczności na samopoczucie kobiet z rakiem piersi. Celem badań jest zrozumienie, jak codzienne praktykowanie wdzięczności może pomóc w złagodzeniu negatywnych skutków psychologicznych związanych z chorobą, takich jak depresja czy beznadziejność. W ramach projektu planowane jest przeprowadzenie innowacyjnej interwencji wdzięczności, która potrwa sześć tygodni i będzie obejmować różnorodne działania mające na celu zwiększenie poczucia wdzięczności u uczestniczek.

Ogólnie ujęte działania, jakie będę podejmować w ramach projektu w pierwszym roku (2025):

Zarządzanie zespołem: Będę odpowiedzialna za utworzenie i zarządzanie zespołem badawczym, co obejmuje przydzielanie zadań oraz koordynowanie działań w projekcie.

Zaprojektowanie i stworzenie interwencji wykorzystującej aplikację na smartfony oraz procedura testowa.

Rekrutacja i przeszkolenie uczestniczek badania, przeprowadzenie badania pilotażowego a następnie badania właściwego trwającego 6 tygodni.

Zbieranie danych z badania pilotażowego.

Właściwa część badania rozpocznie się w przyszłym roku.

41. Rozwój funkcji wykonawczych w okresie dzieciństwa

Osoba kierująca: dr Sławomir Jabłoński

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. UAM dr hab. Błażej Smykowski, dr Szymon Bręński, mgr Magdalena Hardt

Prace badawcze będą obejmowały identyfikację czynników warunkujących ten rozwój oraz różne przejawy jego skutków. W roku 2025 planowana jest: 1) kontynuacja analizy wyników badań laboratoryjnych nt. roli hamowania w interakcji matka-dziecko (praca doktorska M. Hardt), 2) kontynuacja prac nad arkuszem obserwacyjnym do rejestrowania zachowań nauczyciela sprzyjających uruchamianiu funkcji wykonawczych przez uczniów podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej, a także 3) opracowanie wstępnych projektów badań eksperymentalnych funkcji wykonawczych, 4) rozpowszechnianie uzyskanych wyników badań poprzez udział w konferencjach naukowych.

42. Seksualność w cyklu życia człowieka

Osoba kierująca: prof. dr hab. Maria Beisert

Pozostałe osoby zaangażowane:

- osoby zatrudnione: dr Dominika Bartoszak, dr Agnieszka Izdebska, dr Anna Roszyk, dr Filip Szumski, dr Marta Szymańska-Pytlińska, dr Monika Zielona-Jenek

- doktorantki: mgr Natalia Andrzejczyk, mgr Joanna Jarocka, mgr Mercedes Sakrajda

Celem badań jest analiza normatywnego rozwoju seksualnego okresu dzieciństwa i dorosłości oraz nietypowego i zaburzonego funkcjonowania seksualnego w okresie dorosłości. Analizy służyć będą pogłębieniu rozumienia istoty rozwoju seksualnego, jego uwarunkowań oraz różnorodności ekspresji, w kontekście normy seksuologicznej. Prace zorganizowane będą w ramach szczegółowych projektów spajanych przez wiodący temat badawczy:

- a) Normatywna ekspresja seksualna w okresie dzieciństwa.
- b) Narcyzm a przywiązanie i funkcjonowanie seksualne w okresie wczesnej dorosłości.
- c) Funkcjonowanie seksualne kobiet dorosłych.
- d) Seksualność dorosłych mężczyzn.
- e) Satysfakcja seksualna.
- f) Wzorce zainteresowań seksualnych dorosłych mężczyzn.
- g) Wpływ deprivacji seksualnej na funkcjonowanie człowieka.
- h) Doświadczenia rodzeństwa osób wykorzystanych seksualnie w dzieciństwie.
- i) Nauczyciel wobec zjawiska wykorzystania seksualnego dziecka.
- j) Psychoterapeuta wobec zjawiska wykorzystania seksualnego dziecka.
- k) Przebieg przestępstw seksualnych z perspektywy ofiar/pomijane populacje ofiar przemocy seksualnej
- l) Zdolność do mentalizacji u sprawców przestępstw seksualnych wobec małoletnich.
- m) Ocena ryzyka recydywy seksualnej.
- n) Różnorodność płciowa i seksualna.
- o) Predyktory korzystania z określonych rodzajów treści pornograficznych.
- p) Ujawnienie wykorzystania seksualnego dziecka – proces adaptacji oraz postrzegane zmiany w diadzie rodziców nie będących sprawcami.
- r) Obraz ciała a seksualność.
- s) Seksualność w zaburzeniach osobowości.
- t) Udział w psychoterapii a funkcjonowanie seksualne dorosłego pacjenta.

- u) Kobiety jako sprawczynie przemocy seksualnej.
- w) Zjawisko sharentingu w Polsce.
- z) Satysfakcja seksualna osób zażywających decyzji o posiadaniu dziecka.
- ż) Seksualizacja dzieci i młodzieży.
- ź) Neuropsychologiczne uwarunkowania seksualności człowieka.

Realizacja zadań badawczych odbywać się będzie we współpracy z zespołami klinik Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz zespołem Katedry i Kliniki Endokrynologii, Przemiany Materii i Chorób Wewnętrznych UM, Miejskim Uniwersytetem w Dublinie (Irlandia) a także Wydziałem Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie, Polskim Towarzystwem Psychoterapii Psychodynamicznej (PTPPd) oraz International Society of Transference-Focused Psychotherapy (ISTFP).

43. Skuteczność psychoterapii psychodynamicznej. Moderatory i mechanizmy zmiany w leczeniu zaburzeń osobowości

Osoba kierująca: dr Monika Jańczak

Planowane zadania badawcze koncentrują się na realizowaniu badań związanych z analizą skuteczności psychoterapii psychodynamicznej w leczeniu zaburzeń osobowości oraz identyfikacji moderatorów i mechanizmów zmian, które przyczyniają się do poprawy funkcjonowania pacjentów (np. mentalizacji, przywiązania, dysregulacji emocji). Badania będą prowadzone w modelu ilościowym oraz jakościowym. Otrzymane wyniki dostarczą cennych danych dotyczących skuteczności terapii oraz przyczynią się do lepszego zrozumienia tego procesu, co pozwoli na bardziej dostosowane i efektywne podejście do pracy z pacjentami cierpiącymi na zaburzenia osobowości. Zadania badawcze będą realizowane we współpracy międzynarodowej oraz międzyośrodkowej, w różnych miastach w Polsce.

44. Status intuicji problemowych we współczesnej filozofii umyśłu

Osoba kierująca: dr Michał Wyrwa

Temat badawczy jest kontynuacją dociekań roli intuicji problemowych w kognitywistycznej dyskusji nad nieredukowalnością świadomości doznaniowej. Kluczowym problemem badawczym jest stopień użyteczności danych empirycznych w debacie filozoficznej na temat intuicji leżących u podstaw trudnego problemu świadomości. Problem ten przejawia się w kwestii zależności językowo-kulturowej i możliwości translacji pojęć filozoficznych na testowalne koncepty empiryczne.

45. Tożsamość polskiej myśli psychologicznej (1918-2018): analiza diachroniczna głównych narracji definicyjnych przedmiotu psychologii w ujęciu nowej historii psychologii

Osoba kierująca: mgr Konrad Kośnik

- Kontynuacja kwerendy bibliotecznej, wyjazdy do bibliotek poza Poznaniem
- Dalsza analiza polskich podręczników psychologicznych z lat 1918-2018 pod względem zawartych w nich narracji definicyjnych przedmiotu psychologii
- Interpretacja uzyskanych danych z perspektywy periodyzacji dziejów polskiej myśli psychologicznej
- Określenie stopnia indygeniczności polskiej myśli psychologicznej oraz jego dynamiki w analizowanym okresie
- Popularyzacja wniosków na konferencjach naukowych, w tym na corocznej konferencji European Society for the History of the Human Sciences

46. Transfer korzyści ze zmiennego wydobywania z pamięci

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Katarzyna Zawadzka

Pozostałe osoby zaangażowane: prof. UAM dr hab. Maciej Hanczakowski, Agata Bijak-Orłowska

Wielokrotne uczenie się tej samej informacji może przebiegać na dwa sposoby: informacja ta może być przetwarzana za każdym razem inaczej (zmiennie uczenie się), albo za każdym razem w taki sam sposób (stałe uczenie się). Ostatnie badania pokazują, że zmiennie uczenie się jest bardziej korzystne dla pamięci niż stałe uczenie się, gdy powtórki materiału zmuszają do przypomnienia sobie wcześniej zapamiętanych informacji. Pytaniem, na które dotychczas nie znamy odpowiedzi jest to, czy zmiennie wydobywanie z pamięci pomaga tylko na „zwykłą” pamięć informacji, czy też jego efekty da się zobaczyć w zadaniach, które tej pamięci wprost nie mierzą (transfer). W związku z tym planujemy eksperymenty polegające na uczeniu się słów w języku fińskim wkomponowanych w polskie zdania. Zdania te będą albo różne podczas każdej z kilku prezentacji, albo zawsze takie same, a zadaniem będzie przypomnienie sobie tłumaczenia fińskiego słowa na podstawie zdania. Przewidujemy replikację wyników pokazujących korzyści pamięciowe z wydobywania tłumaczenia z pamięci w zmienny sposób. Zadanie transferowe będzie polegało na decydowaniu, czy dwa prezentowane po sobie słowa (polskie, a następnie fińskie) są powiązane semantycznie, czy nie. Jeżeli korzyści ze zmiennego wydobywania z pamięci są transferowalne, decyzje te powinny być szybsze, gdy słowo było wydobywane w sposób zmienny niż w stały.

47. Uczenie się poprzez przykłady: rola różnic indywidualnych i typu materiału

Osoba kierująca: dr Aleksandra Krogulska

Zostaną przeprowadzone dwa eksperymenty dotyczące strategii efektywnego uczenia się indukcyjnego (przez przykłady), do którego nie jest potrzebny tekst wyjaśniający.

Badania zespołu McDanieli wskazały, że studenci przejawiają jeden z dwóch sposobów uczenia się – albo oparty na uczeniu się przykładów na pamięć, albo na wykrywaniu reguł. Celem eksperymentu jest sprawdzenie, czy umiejętność transferu świeżo nabytej wiedzy jest powiązana z inteligencją płynną oraz stylami myślenia (intuicyjny vs refleksyjny). Badania McDanieli i in. (2014, 2018) wykryły słabe korelacje lub nawet ich brak między inteligencją a stylem uczenia się. Jednakże, do oszacowania inteligencji wykorzystano testy wiedzy ogólnej lub tylko jeden rodzaj testu inteligencji. McDaniel i współpracownicy (2018) pokazali także, że tendencja do przyjmowania określonej strategii jest trwała, ale trwałość tej tendencji nie została wystarczająco przetestowana.

Literatura z zakresu strategii uczenia się wykazuje, że prezentowanie materiałów w sposób pomieszany (interleaved) jest skuteczniejsze niż w sposób zblokowany. Jednak ten efekt nie potwierdza się we współczesnych badaniach nad wiedzą deklaratywną (m.in. nauka języka francuskiego, nauka stawiania diagnoz medycznych). Wyjątkiem jest badanie Di Vesty i in. (1973), w którym zaobserwowano skuteczność tej metody w zadaniu z wiedzy deklaratywnej. W drugim eksperymencie zostanie sprawdzone, od czego zależy skuteczność uczenia się poprzez przykłady, gdzie materiał jest przemieszany (interleaved), a nie zblokowany.

48. Udział mikrobioty jelitowej w ucieleśnionym poznaniu

Osoba kierująca: dr Małgorzata Wrzosek

Badania nad mikrobiomem jelitowym oraz jego wpływem na funkcjonowanie mózgu i procesy poznawcze zyskują na znaczeniu w kontekście współczesnej neurobiologii, psychologii oraz nauk o poznaniu. W ramach mojego projektu badawczego zamierzam rozwijać model ucieleśnionego poznania, który uwzględnia rolę mikroflory jelitowej, produktów jej przemiany materii oraz mechanizmów komunikacji osi jelito-mózg. Model ten ma na celu lepsze zrozumienie, jak interakcje między mikrobiomem a układem nerwowym wpływają na procesy poznawcze i ich ucieleśnione aspekty.

W ramach tematu planuję odbyć wizytę studyjną (lub wizyty studyjne), które umożliwią mi konsultacje ze specjalistami zajmującymi się mikrobiotą jelitową lub ucieleśnionym poznaniem.

Rozwinięcie modelu teoretycznego integrującego mikrobiom jelitowy z ucieleśnionym poznaniem pozwoli na lepsze zrozumienie złożonych interakcji między organizmem a procesami poznawczymi. Wnioski mogą stanowić punkt wyjścia do badań eksperymentalnych, mających na celu testowanie mechanizmów wpływu mikrobiomu na funkcjonowanie poznawcze i emocjonalne. Zakładam możliwość przeprowadzenia badań, w których uczestnicy uzyskają rekompensatę za udział.

49. Uwarunkowania spontanicznej i intencjonalnej atrybucji stanów mentalnych

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Adam Putko

Planowane analizy o charakterze empirycznym i teoretycznym mają na celu pogłębienie wiedzy na temat czynników warunkujących spontaniczną i intencjonalną atrybucję stanów mentalnych oraz mechanizmów zaangażowanych w przebieg tego rodzaju procesów. W analizie uwzględnione zostaną zarówno podmiotowe, jak i sytuacyjne czynniki warunkujące procesy atrybucji stanów mentalnych o różnym poziomie złożoności (np. atrybucja przekonań versus spostrzeżeń wzrokowych). Planowane są manipulacje eksperymentalne, których celem będzie zweryfikowanie hipotez dotyczących wpływu kontekstu sytuacyjnego na ww. procesy atrybucji oraz moderującej roli w tych procesach cech indywidualnych (dyspozycyjnych) obserwatora.

50. Uwarunkowywanie sukcesu systemów fantazmatycznych

Osoba kierująca: prof. dr hab. Tomasz Polak

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Beata Anna Polak

Proponujemy analizę następującej tezy: Sukces systemów zorganizowanych wokół świadomości fantazmatycznej i współtworzących je ludzi opiera się na trzech przesłankach, które, by do owego sukcesu doprowadzić, muszą wystąpić i zadziałać razem:

1' Przesłanką pierwszą jest skuteczny dostęp do znacznej grupy osób niedocenionych w dotychczasowym układzie relacji społecznych. Chodzi o ich przejście na rzecz rodzącej się nowej struktury. Przejście takich osób jest skuteczne, jeśli można im zaimplementować przekonanie, że zostały wyrwane z dotychczasowego stanu niedocenienia na rzecz nowej, wyższej pozycji społecznej (cokolwiek to znaczy).

2' Przesłanką drugą jest uruchomienie w formującej się nowej społeczności procesów „kontrapolitycznych”, czyli takich, które wprawdzie w niczym nie posuwają naprzód jej cywilizacyjnego rozwoju czy usytuowania, ale dostarczają członkom takiej społeczności (nowego) poczucia suwerenności i suwerennego działania.

3' Przesłanką trzecią jest stworzenie innowacyjnego i zarazem manipulacyjnego języka, czyli takiej nowej ramy językowej, która odpowiednio wyrazi nową tożsamość takiej społeczności.

Obecnie projekt jest w fazie redagowania części trzeciej przygotowywanej publikacji.

51. Wpływ imersji związanej z grami fabularnymi na udzielania rzetelnych i trafnych odpowiedzi w psychologicznych narzędziach badawczych

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Paweł Kleka

Pozostałe osoby zaangażowane: lic. Julia Jaszczak, mgr Anna Szwal

W ramach tematu zbieramy dane mające pozwolić oszacować wpływ imersji związanej z odgrywaniem roli na jakość pozyskiwanych wyników w kwestionariuszach psychologicznych.

52. Współczesna myśl niderlandzka i jej odbiór w kontekście polskim

Osoba kierująca: dr Rafał Nakonieczny

Planowane na rok 2025 badania o ogólnym tytule „Współczesna myśl niderlandzka i jej odbiór w kontekście polskim” mają być w moim zamyśle kolejnym tematem badawczym w cyklu wykładów i publikacji poświęconych znaczeniu kultury w kształtowaniu świadomości i tożsamości społeczeństw zachodnich.

Zamierzeniem interdyscyplinarnego wykładu jest przybliżenie słuchaczom, również nie specjalizującym się w niderlandystyce, wiedzy z zakresu intelektualnej kultury Niderlandów ze szczególnym uwzględnieniem myśli współczesnej. W kręgu zainteresowań znajduje się zatem przede wszystkim literatura niderlandzka, ale również filozofia oraz problematyka społeczna. Interesujące dla zewnętrznego obserwatora mogą być zagadnienia oryginalności badanej kultury oraz potencjalnych tematów (figur) wspólnych dla doświadczeń niektórych innych krajów europejskich (m.in. w kontekście wojennym).

Główne pole badawcze stanowi przy tym pytanie o potencjalną recepcję oraz poszukiwanie jej wartości jako wartości dodanej do myśli polskiej.

Planowane bloki tematyczne: Problematyka społeczna w dzisiejszych Niderlandach w bieżącym przekazie medialnym (prasa, TV, internet). Współcześni myśliciele niderlandzcy i ich potencjalny wpływ na debatę w świecie zachodnim. Dziedzictwo powojennej literatury niderlandzkiej – problematyka kolonializmu, II wojny światowej, sytuacji powojennej.

Kierunki rozwoju współczesnej prozy niderlandzkiej (na wybranych przykładach, z akcentem na publikacje najnowsze). Przekraczanie granic – znaczenie artystów niderlandzkich dla współczesnej kultury globalnej (m. in. film i muzyka).

53. Wybrane psychologiczne uwarunkowania doświadczeń okołoporodowych

Osoba kierująca: dr Marta Karbowa-Płowens

Planowane badania dotyczyć będą wybranych psychologicznych uwarunkowań doświadczeń okołoporodowych tj. ciąży, porodu i porodu (w tym doświadczenia sytuacji karmienia i opieki nad noworodkiem i niemowlęciem). Czynniki wpływającymi na wymienione obszary kobiecych doświadczeń, które zostaną wzięte pod uwagę w planowanych badaniach są m. in. intrapsychiczna reprezentacja matki, charakterystyka relacji przywiązania kobiety (struktura hierarchii figur przywiązania, jakość przywiązania), struktura osobowości (w ujęciu psychodynamicznym), zdolność do mentalizacji. Badanie podzielone będzie na etapy. W pierwszy etapie zostaną przeprowadzone półstrukturyzowane wywiady, które posłużą do opracowania narzędzi do pomiaru doświadczeń okołoporodowych. W drugim etapie przeprowadzone zostaną badania weryfikujące zakładane zależności między psychologicznymi uwarunkowaniami doświadczeń okołoporodowych a jakością tych doświadczeń.

54. Wytwarzanie schematów w pamięci długotrwałej podczas wykonywania zadań angażujących pamięć krótkotrwałą

Osoba kierująca: dr Krzysztof Piątkowski

Wielokrotne reprodukcje listy pamięciowej (na przykład konieczność regularnego wpisywania kodu PIN) prowadzi do mimowolnego uczenia się powtarzanej kombinacji. Zjawisko to zostało opisane jako Efekt Powtarzania Hebbowskiego (Hebb Repetition Effect) a badania nad nim pozwalają uzyskać wgląd w procesy transferu informacji między pamięcią roboczą a pamięcią długotrwałą. Jednakże, dotychczas uznawano, że zjawisko to ograniczone jest do zapisywania w pamięci długotrwałej wyłącznie elementów uczonej listy, co przekładać ma się na bardzo ograniczoną użyteczność wytworzonego w ten sposób śladu pamięciowego. Przeważnie obserwuje się, że o ile wraz z kolejnymi powtórzeniami listy wzrasta skuteczność jej reprodukcji (w czym pomagać ma istnienie jej reprezentacji w pamięci długotrwałej), ale gdy lista ta zostanie zmodyfikowana- na przykład poprzez podmienienie co drugiego elementu listy na element nowy, traci się wszelkie pozytywne efekty uczenia się. Planowane badania mają na celu wskazać mechanizmy, dzięki którym możliwy jest transfer efektów uczenia się przez powtarzanie listy pamięciowej, dzięki któremu można zaobserwować wzrost poprawności reprodukcji nie tylko i wyłącznie jednej, konkretnej listy, ale całej klasy pokrewnych list (Piątkowski, Zawadzka, Hanczakowski, 2024).

55. Zaburzenia osobowości w kontekście modeli dymensjonalnych oraz modeli rozwojowych

Osoba kierująca: dr Dominika Górka

Modele dymensjonalne opisane w Sekcji 3 DSM 5 oraz ICD 11 dają nową perspektywę wyjaśnienia zaburzeń osobowości poprzez uwzględnienie poziomu głębokości zaburzeń oraz konstelacji patologicznych cech. Aktualnie nie jest jasne w jaki sposób modele dymensjonalne korespondują z modelami rozwojowymi zaburzeń osobowości. W modelach rozwojowych tematy więzi i autonomii (*Relatedness and Self Definition*, Luyten i Blatt, 2013) wyznaczają treściowe aspekty wewnętrznych reprezentacji, a także w pośredni sposób ich dojrzałość czy poziom patologii. Podstawowym celem zadania badawczego jest sprawdzenie czy przy kontroli poziomu głębokości patologii osobowości tematy więzi i autonomii determinują różne aspekty funkcjonowania osób z zaburzeniami osobowości (lęk separacyjny vs lęk przed uwikłaniem w relacje). Realizacja zadania będzie przebiegać w kilku mniejszych projektach, w tym eksplorujących zależności między poziomem głębokości patologii osobowości a kontrolą zorientowaną na zależność vs osiągnięcia czy zaspokojeniem i frustracją potrzeb relacyjnych i autonomii itd.

56. Zastosowanie metod obliczeniowych w teorii dowodu i w logice pytań

Osoba kierująca: prof. UAM dr hab. Dorota Leszczyńska-Jasion

Pozostałe osoby zaangażowane: dr Agata Tomczyk

W 2025 roku planuję kontynuację badań dotyczących zastosowań narzędzi analizy danych w teorii dowodu. Planuję ponadto badania w zakresie Inferencyjnej Logiki Pytań, ze szczególnym naciskiem na, z jednej strony, filozoficzne, zwłaszcza epistemiczne, podstawy metod stosowanych w tej logice, a z drugiej strony, na rozwój zastosowań narzędzi teoriowodowodowych w Inferencyjnej Logice Pytań.